

ŽIVOTNÍ JUBILEUM

PROF. PHDr. IVA BARTEČKA, CSc.

Jana Burešová

Člen Katedry historie FF UP v Olomouci, prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc., oslavil v roce 2013 své 60. narozeniny (18. 9. 1953). Ivo Barteček je absolventem olomoucké filozofické fakulty. Vystudoval zde v letech 1972–1978 historii a německou filologii, v době studií v Olomouci absolvoval také stáž na Humboldtově univerzitě v Berlíně. Po ukončení univerzitního studia působil jako vědecký pracovník v oddělení Latinské Ameriky Orientálního ústavu Československé akademie věd v Praze, v Ústavu československých a světových dějin a pak v Historickém ústavu ČSAV v Praze a v Brně. Od počátku devadesátých let 20. století působí jako vysokoškolský učitel. Habilitační (1997) a profesorské řízení (2004) absolvoval na Univerzitě Palackého v Olomouci v oboru obecné dějiny. Od roku 1998 do roku 2003 vykonával funkci vedoucího Katedry historie FF UP, od roku 2003 do roku 2010 funkci děkana Filozofické fakulty Univerzity Palackého, a to ve dvou volebních obdobích. Na Filozofickou fakultu UP uvedl tři nové studijní obory – judaistiku, archeologii a kulturní antropologii. Inicioval ustavení stálé komise děkanů filozofických fakult České republiky.

Ve své vědecké a odborné práci se věnuje především dějinám raného novověku. V průběhu interní aspirantury v Orientálním ústavu ČSAV a v postgraduálních seminářích u profesora Josefa Polišenského na FF UK Praha se specializoval na dějiny iberoamerického světa. V oblasti latinskoamerických studií se věnuje středoevropsko-latinskoamerickým vztahům, vystěhovalectví a exilu, dějinám středoevropského a českého cestopisu jako prameni k dějinám Latinské Ameriky, historii a historiografii Latinské Ameriky a latinoamerikanistiky. Ve vztahu k dějinám zemí Koruny české a českým dějinám zaměřuje pozornost na historiografii a na osobnosti české dějepisné práce, především se věnuje tvorbě Josefa Šusty, Bedřicha Mendla, Vlastimila Kybala, Otakara Odložilíka a Josefa Polišenského.

Ivo Barteček se dále specializuje na vybraná témata z historického místopisu, historické kartografie a historické geografie. Svůj zájem především aplikuje na prostor Latinské Ameriky na příkladu topografie planiny jezera Titicaca v Peru a Bolívii. Dlouhodobě preferované místopisné téma v prostoru České republiky, především kulturně zaměřené, je v současnosti (na léta 2012–2014) předmětem autorova zájmu spoluúčastí na dvou projektech

v rámci interní grantové agentury FF Univerzity Palackého pod názvem *Malá Haná: Paměť kulturní krajiny a Pamětní kniha evropské malířské avantgardy*.

Ivo Barteček je znám rovněž svým velkým zahraničním rozhledem. Absolvoval několik desítek zahraničních studijních a konferenčních pobytů v Evropě (Španělsko, Portugalsko, Německo, Rusko, Ukrajina, Polsko, Maďarsko, Itálie, Rakousko, Chorvatsko, Slovensko), v Izraeli, USA a Jižní Americe (Venezuela, Kolumbie, Ekvádor, Peru, Bolívie, Argentina, Paraguay, Uruguay, Brazílie). V průběhu pedagogické praxe organizoval studentské studijní exkurze do Středomoří, přednostně za odkazem antického světa (Řecko, Turecko, Sicílie), španělského a portugalského impéria (Iberský poloostrov) a do USA. Cestou tohoto poznávání prošly s I. Bartečkem více než dvě stovky studentů.

Přiblížíme poněkud více aktivity I. Bartečka v oblasti jeho nejvýraznějšího a časově nejdélšího zájmu – historii a kultuře latinskoamerického subkontinentu. V letech 1997–1998 organizoval projekt *Lidé a země na konci 20. století – Latinská Amerika* s cílem aktualizovat informace týkající se české a slovenské krajanské komunity v Latinské Americe. V letech 2000–2003 následovaly studijní cesty do Venezuely a Brazílie. V letech 2004 a 2005 organizoval expedici Titicaca I a II. Pobyt v Peru a Bolívii v roce 2006 byl soustředěn k dokumentaci aktuálního stavu světového kulturního dědictví, pobyt v Brazílii roku 2007 byl zaměřen mimo jiné k dokumentaci podílu Čechů při budování nového hlavního města Brasilia. V roce 2007 se zúčastnil bienále argentinsko-české/česko-argentinské vědecké spolupráce Golems v Buenos Aires. V letech 2008 až 2013 byl jeho zájem směřován k přítomnosti české a slovenské krajanské komunity v Argentině a v Chile. Dlouhodobě spolupracuje s krajanskou obcí ve Venezuele.

Ve vztahu k Čechům v cizině byl Ivo Barteček v roce 2004 garantem a spoluorganizátorem 22. světového kongresu československé Společnosti pro vědu a umění (SVU) na Univerzitě Palackého v Olomouci pod názvem *Morava viděna z vnějšku*, včetně publikování konferenčních výstupů pod tímtož názvem. V následujících dvouletých intervalech se spolupodílel na světových kongresech v Českých Budějovicích (Jihočeská univerzita, 2006), ve slovenském Ružomberoku (Katolická univerzita, 2008) a na 26. světovém kongresu československé Společnosti pro vědu a umění na Žilinské univerzitě v Žilině v roce 2012. V postavení člena správní rady Československého ústavu zahraničního se sídlem v Praze se angažuje ve spolupráci s krajanskou komunitou v Daruvaru v Chorvatsku a ve Vídni v Rakousku. Ivo Barteček je členem Centra pro československá exilová studia při Katedře historie FF UP v Olomouci.

Ivo Barteček pracuje v řadě odborných hodnotících grémií na několika univerzitách. Je např. členem oborových rad doktorských studijních programů na FF UP v Olomouci v oboru historie a německá literatura, na FF UK v Praze v oborech iberoamerikanistika a obecné dějiny, na Přírodovědecké fakultě Ostravské univerzity v Ostravě v oborech politická a kulturní geografie. Pracoval v dílčí pracovní komisi pro historické vědy v rámci Akreditační komise při Ministerstvu školství ČR, v Českém národním komitétu historiků, ve Vědecké archivní radě Ministerstva vnitra ČR. V současnosti je členem Vědecké rady Univerzity Palackého v Olomouci a Vědecké rady Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Spolupracuje se Střediskem iberoamerických studií Univerzity Karlovy v Praze.

Ivo Barteček je zapojen do redakční práce v řadě odborných historických časopisů. Je členem redakčních rad Časopisu Matice moravské v Brně, Folia Historica Bohemica vydávaném Historickým ústavem AV ČR v Praze, Prague Papers on History of International Relations a Ibero-Americana Pragensia, obojí vydávané na Univerzitě Karlově v Praze, a Vlastivědného sborníku Novojičínska. Pracuje v redakci popularizačního historického časopisu Historický obzor. Je dále členem venezuelsko-české asociace/Asociación Venezolano-Checa se sídlem v Caracasu a Společnosti pro vědy a umění (SVU/USA).

Z publikovaných monografií uvádíme na tomto místě jen výběr:¹ *Československý antifašistický exil německého jazyka v Mexiku* (Olomouc 1999), *Dějiny Iberského poloostrova do přelomu 19. a 20. století* (ve spolupráci s J. Polišenským, Olomouc 2002), *Dobytí a osvobození Latinské Ameriky* (ve spolupráci s J. Kuncem, Olomouc 2008), *České umění v exilu/Tschechische Kunst im Exil/Wien* (ve spolupráci s J. Hastíkem, Olomouc 2010), *Češi a Slováci v Chile ve 20. století* (ve spolupráci s J. Jiránkem, Olomouc 2012, druhé doplněné vydání Olomouc 2013). V současnosti se přednostně věnuje počátkům přítomnosti obyvatel zemí Koruny české v Novém světě (Juan Aleman – Johann Berger z Osoblahy/Hotzenploz) a cestě Bedřicha Všemira Berchtolda po Brazílii ve čtyřicátých letech 19. století. Ivo Barteček je autorem stovky časopiseckých studií uveřejněných v České republice i v zahraničí.

Rozsáhlá je práce Iva Bartečka na poli editorském, především uvádíme díla: Vlastimil Kybal: *Po československých stopách v Latinské Americe* (Olomouc 2003), F. C. Štěřba: *Češi a Slováci v Latinské Americe* (Olomouc 2008). Je editorem/výkonným redaktorem a spoluautorem více než pěti desítek samostatných knižních či sborníkových titulů, především *Historiografie Moravy a Slezska I.* (Olomouc 2001) a *II.* (Olomouc 2006), *Ad honorem Josef*

¹ Bibliografie Iva Bartečka viz Střední Morava, 36/2013, s. 124–134, sestavil Tomáš Onderka.

Polišenský (Olomouc 2007). Založil a řídil Knihnici Verbum (FF UP v Olomouci, 19 svazků, 2001–2009).

Ivo Barteček se výrazně angažuje v oblasti popularizace vědy. Výsledkem pobytů v Latinské Americe jsou jeho autorské fotografické výstavy (*Cestovatelé z českých zemí v Latinské Americe, Jižní Amerikou, Jezero Titicaca*). Jako příklad dalších popularizujících projektů uvádíme: *Dalimilova kronika v Olomouci* (spoluautor, 2006), *Portolánový atlas 1563 v Olomouci* (2008), výstavní projekt *České umění v exilu – Vídeň* (ve spolupráci s J. Hastíkem, Olomouc 2010). Pravidelně vystupuje v pořadech Českého rozhlasu Praha *Jak to vidí* (2007–2011) a příležitostně komentuje společenské dění v Latinské Americe pro Českou televizi.

Ivo Barteček inicioval několik profesně a společensky významných činů. V roce 2009 byly na návrh I. Bartečka uskutečněny mimo jiné udělení zlaté medaile Univerzity Palackého cestovateli Miroslavu Zikmundovi, udělení doktorátu honoris causa velvyslanci Argentinské republiky v České republice Juanu Eduardu Flemingovi, převzetí pozůstalosti Josefa Jostena, přední osobnosti českého a československého exilu ve Velké Británii, Centrem pro československá exilová studia Filozofické fakulty UP v Olomouci (ve spolupráci s Anglo-americkou vysokou školou v Praze). Ve spolupráci s vydavatelstvím Academia Praha a Vydavatelstvím Univerzity Palackého v Olomouci je garantem vydávání filozofického díla J. L. Fischera, prvního rektora obnovené olomoucké univerzity pod názvy *Výbor z díla I* (Praha–Olomouc 2006), *Výbor z díla II* (Olomouc 2009), *Výbor z díla III* (Olomouc 2013).

Ivo Barteček se dlouhodobě věnuje různým oblastem výtvarného umění, především fotografii, kresbě a koláži. Je známým a osvědčeným organizátorem a kurátorem výstav s výtvarnou tematikou. Dlouhotrvající zájem o výtvarné dění vedl Ivo Bartečka ke zprostředkování předání kresebného odkazu malíře Jana Zrzavého Národní galerii v Praze (2008). V roce 2010 se účastnil ve spolupráci s realizačním týmem vedeným ing. Jiřinou Menšíkovou z FF UP mimořádně ceněného projektu *Revitalizace parku a veřejných ploch Univerzity Palackého* (parkánové zahrady na hradbách, ulice Křížkovského).

Redakce časopisu *Historica Olomucensia* přeje svému milému kolegovi vše dobré do dalších tvůrčích let.

prof. PhDr. Jana Burešová, CSc.
Katedra historie
Filozofická fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci
Na Hradě 5
771 80 Olomouc
e-mail: buresovaja@seznam.cz